

Nro. 29.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 8-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

Batáviai Respublika.

Péter Pálnak lelketlen teste 12 ember által vite-
tett *Seveningen* nevű faluba, 's maga előre tett
rendelése szerént, az oda való temető kertben el-
temettetett. Irják *Hágából* Márt. 12-dikén, hogy
néhány napok alatt sok kurok küldettek oda,
's a' többek közt *Párisban* lévő Svécziái követ *B.*
Stael által is. Mi végre mentenek légyen oda nem
tudatik: azt mindazáltal közönségesen beszélik,
hogy rövid idő múlván fontos változások fognak
ottan történni.

A' múlt Márt. 18-dikán azt végzette a' *Há-*
gai Convent, hogy az oda való fegyveres polgár-
ságnak, a' *Convent* bé iktatása alkalmatosságá-

val mutatott szolgálatja háláltassék meg, és egy szép nemzeti bokkrétával ékesitessék fel zászlójok. Továbbá azt is el végzette, hogy a' *Hollandiai* tartománybéli kormányzéknek hivsége, 's mutatott szolgálatja egy szép arany medalliával jutalmaztassék meg, mellynek egyik oldalára ezek az ígék *Majestas populi*, az az, *A' nemzetnek felsősége*, a' másikára ezek: *Primus conditus Conventus Batavus*, az az, *Az első Batáviai Convent* metztzettessenek.

A' múlt Márt. 16 dikán egy különös hirdetményt botsátott ki a' Hágai Convent, melly röviden ebből állott:

Belgiumi polgárok, szerelmes hazánkfiai!

„Az az igasságtalan és pufztító hadakozás, a' mellybe a' *Britanniai* ministerium egyelített bennünket, minden figyelmetességünket magárvonja. Ez a' mi gondoságunknak első tárgya, mivel az abban mutatandó bátor magunk viselete által ditsösséges békesség fog eszközöltetni, szabadtságunk állandó fundamentomra épitetni, Statusunknak mástól való nem függése, és öseinknek régi ditsössége vissza szereztetni. Az isteni gondviselés után, a' mi tengeri hatalmunk az a' természetes egy eszköz, melly által a' *Britanniai* ministerium kevély tetteinek határt vethetünk, és Nagy Britániának velünk való kegyetlen bánásáért magunkon bosszút álhatunk. Szüntelen ide tzelotak leg jobb patriotáinknak buzgó munkásságaik azon időtől fogva, a' mellybe a' lábainkon vólt terhes bilintsek, a' mi kedves barátinknak a' *Frantiáknak* segedelme által öszve törettek; azon időtől fogva, a' mellyben a' *Batáviai* földet a' helytartó fejedelem el hagyta; egy szóval azon időtől fogva, a' mellyben mi szabadabban kezdetünk pihegni, a' mellyben nekünk meg engedtetett, magunk boldogságáról kereskedésünk, halászatunk, colóniáink és fabrikáink állandóságáról gondolkoznunk. Polgár társaink! a' tengeri hata-

lom által lettek a' mi őseink nagyokká. — E' világnak mind a' négy rézében esméretes vólt 's betsültetett a' *Batáviai* vitorla; az utolsó kórmány alatt pedig minden nemzetek által gunyóztatott és katzagtatott. Azért első kötelességünk lészzen tengeri hatalmunkat nemzetünknek egész ereje által a' leg felsőbb póltzra emelni. A' tengeri dolgokra ügyelő Commissio már is igen sokat vitt végbe, ott a' hol semmi sem vólt, ennek erőlködése fáradhatatlanok vóltak.

Tengeri hatalmunknak mostan virágzani kezdett állapotjában, úgy szólván, tsak nem minden kezek el vonták magokat a' tengeri munkásságnak gyakorlásától, tsak nem minden szív el idegenedett attól. A' *Batáviai* ifjúság nem gyakorolja többé úgy magát a' tengeri dolgokban, mint ennelötte. — Hát kevésbé vitéz é a' mi nemzetünk, kevésbé gyűlöli é ellenségeit, kevésbé szereti é hazáját, mint *Tromp* és *Kuyter* idejekben? (Ezeknél soha se vólt a' izövettséges Belgiomnak nagyobb admirálisa) Nem kedves polgár társaink, távol légyen tőlünk ez a' gondolat! Mi minden jót váruatunk 's várunk is a' ti hazai buzgóságtoktól, és azon hajandóságtoktól, mellyek hazánk mostani szoros környülállásai közt bennetek vagyanak. Miért titkolnánk előttetek ezen állapotjat? Ti segíthettek azon egyedül. — Számos hajóink elégségesek lésznek a' mi tengereinken való uradalmainknak fenn tartására, minden eleségeknek és hajó építésre való eszközőknek ellenségeink előtt való el rekelztésekre, és az ideje korán való békesség tételre való kényszerítésére. Egyedül hajókra való emberek nélkül szükölködünk, a' szokott móddal való verbuálások lassan bóldogúlnak; az ezen végből néhány tartományokba tett ditséretes rendelések elégtelenek flottánknak siettséggel való ki készítésére, mellyen azért nem lehet tsudálkoznunk, mivel azok tsak néhány tartomány rendeléséből, és nem az egész *Batáviai* republikaképviseelőinek akaratjából estek. Szükség lészzen ennek az

akaratnak engedni, másként meg nem szabadúla haza a' vezedelemtől. Azért is szükség lészena' népet valamint a' városokban, úgy a' falu helyeken is öszve gyűjteni? Mindenütt követni kell *Harlem* városának ditséretes példáját, melly önnön maga 200 ifjat állított ki flottánk szolgálatjára. — Szükség lészena' polgári előjáróknak a' *Batáviai* ifjúságot serkengetni, 's tőlök kivánni a' haza védelmezését; lehetetlen, hogy ez a' virágzó ifjúság meg siketüljék a' nyögő hazának szavaira. — Rajta! Minnyájuknak sietnünk kell közönséges védelmezésére. Vége vagyon a' respublika hajói roffz gondviselésének és el nyomatásának. Annak flottaja valóságos és buzgó patrióták kormányok alatt vagyon, a' kik tengeri pajtásaikat nem mint örökös rabokat, hanem mint polgár társaiakat úgy tekintik. A' nemzeti képviselőknek szemek szüntelen a' Status szolgálatjában lévő hajós seregeknek szükségeikre vagynak függelvetve, 's meg is fogják illendő rendeléseik által mutaini, hogy a' vitézségnek és hívségnek meg jutalmaztatását leg nagyobb kötelességeknek tartják. — Miért vonakodnának tehát ezen szolgálattól ifjú polgár társaink, szükség, hogy a' szülék fiaikat, a' leány testvérek férfi testvérjeiket, és a' népnek vénei az ifjúságot vitézi bátorságra serkengessék; a' Status hajó seregén való szolgálatra bátorítsák, hogy ekképen a' *Batáviai* vitorlának ditsőssége fenn tartassék, 's a' haza meg szabaditassék a' vezedelemtől. Minekutánna ezen nemes tzieljokat bé tellyesítendik, mind ő magok, mind rokonaik érdemlett jutalmokat fogják venni.

Ez a' hirdetmény *Amsterdamban, Rotterdamban* és más tengerre fekvő városokban sok pompával, trombita harsogása közt, és számos tisztek 's katonák processiójával tétetett közönségesé. *Rotterdam* városának fő piatzán leg ottan nemzeti vitorlával ékeskedő sátor üttetvén fel, a' ki rendelt tisztek abba bé mentek, musikáltattak, sokféle italt ösztogattattak ki; egy szóval semmit

el nem mellőztek, a' mi által az ifjúságot a' ten-
geri szolgálatra serkenthessék. A' nationális Con-
vent commissáriusokat küldött a' tengerre fe-
kvő városokba a' verbunknak előmozdítására. —
Az *Amsterdami* magistrátus 10 forint áldomást
rendelt az új hajós katonáknak, 's 50 forintot ak-
kor, ha April. 15-dik napja előtt ki ki a' maga ha-
jóján meg fog jelenni.

Hadi és Békességes Környüldállások.

Kolóniából. Márt. 17 dikén. Harmad nappal
ennekelötte ismét ide jött *Jourdán* vezér, az itt fe-
küdt katona őrizet siető parantsolatot kapván,
más nap reggeli 8 órakor innen ki is indult. A'
proviant commissariatus is ma indult el innen, ha-
nem merre fogja a' kantár szárt tartani nem
tudjuk, némellyek azt erősitik, hogy a' békesség-
nek első tzikelyei már tökéletességre is mentek,
a' mellyek szerént a' békesség további munkálo-
dásának ideje alatt neutrálisok fognak lenni a' *Mads*
és *Rénus* közt fekvő tartományok. — Mások is-
mét úgy gondolkodnak, hogy ez idén sokkal na-
gyobb mérgeséggel fog a' hadakozás folytattatni,
mint az el múlt éftendőkbén, és hogy azért ma-
siroznak a' Fr. seregek a' *Rénus* felső környékére,
mivel leg elsőben is *Dusszeldorf*nál akarják az el-
lenségeskedést el kezdeni. *Jourdán* Generális ár-
madiája 120000 emberből álló, a' kik közt 25000
lovasság vagyon.

A' Rénus felső környékéről Márt. 24-kén. A'
Wurmser Feldmarsal armadiája 12000 emberrel
fog szaporitatni, a' *Konde* hertzeg *corpusa* *Bris-*
góviába menni, és a' fő kvártély *Offenburgba* ál-
tal tétetni. A' *Neckár* vizén túl lévő *Manheimi*
szép kertek mind ki fognak vágattatni, ne hogy
azoknak hátok megett közelebb mehessen az el-
lenség a' várhoz. A' sántzok *Manheimnél* kezdöd-
nek és fél höld formájára a' *Friezenheimi* erdőkig
nyúlnak ki, holott 20, vagy 30 fő battériák fog-

nak készíteni. Minekelölte ezen sántzokhoz egy fertály óránira juthatna az ellenség, magával az elementummal is, t. i. a' vízzel kell nékie küfzködni; mivel *Rheingenheimtől* fogva *Frankenthalig* mindenütt nagy tók vagynak, mellyeknek 10, 's 12 lábni mélységek. Ezeknek hossza 3 óráni, szélességek egy óráni; hanem sok ezer hóld földek és rétek bé vagynak a' vízzel takartatva, és így ebben az esztendőben egészlen haszon vehetetlenek. —

Prágából Mart. 27-dikén. A' múlt héten sok és számos gyalog tsuportok marsiroztak itten keresztül a' *Rénusi Cs. Kir. ármadiánál* lévő regementekhez, a' mellyeknél esett fogyatkozások már nemcsak ki pótolattak, hanem ennekfelette minden regement szokott száma felül meg öregbített, úgyhogy a' felső és alsó *Rénus* környékén táborozó *Austriai ármádia* 20000 emberből állónak lenni mondatik. A' *Palatinátusi V. Fejedelemséggel* határos *Cseh Ország* széleken vége hossza nints a' tábori eleséget és munitziókat vivő társzekereknek. Egy szóval egész esztendőre való eleséggel van a' *Rénus* környékén táborozó *Cs. K. és Német Birodalombéli ármádia* provideálva.

A' *Berlini K. kabinetum* szüntelen való foglalatosságban vagyon, melly nem a' hadakozásnak folytatásában, hanem inkább a' közönséges békeességnek helyre állításában munkálkodik, 's e' végre correspondentiába is botsátkozott a' *Bétsi és Londoni udvarokkal*. Hogy újobban fegyvert fogjon és több hadi népet küldjön a' *Prussziai király* a' *Fr. reszpublika* ellen, hihetőnek lenni nem láttzik: a' mindazáltal bizonyos, hogy a' *Rénus* innen és a' *Frankóniai* kerületben lévő seregek továbbra is ott fognak maradni, és a' *Hesszen-Kasszeli* hadi néppel együtt az új demarcationális lineát illendő tekintetben tartani.

Károly fő hertzeg tábori equipazsija *Márt. 28-dikán* ment *Frankfurton* keresztül *Moguntzia*

felé. Maga ő nagy hertzezsége *Regensburgban* való 2 napi mulatása után *Frankfurtba* megyen, és a' mint már egyfzer említettük, a' *Kolóniai V.* fejedelemmel együtt, a' *Teutonicus* avagy Német vitézi Rendhez tartozó palotában lakni.

Olasz Ország.

A' *Bolió Cs. Kir.* hadi tármester kormánya alatt lévő ármadia 50000 főre megyen, és 46 baillon gyalogságból, 's 36 eskadron lovasságból álló. A' *Pedemonti* ármadia az *Austriai* segítő seregekkel egyetemben 40000 főre tétetik. A' *Génuai* Tanács újjobban kosarat adott a' *Szavónai* erősséget kérő *Frantziáknak*. A' *Nápolyi* királyi udvar a' *Lombardiába* küldetett *Nápolyi* seregeknek szabados által menetelre való engedelmet kért és nyert a' *Sz. Pápától*. — A' *Mediolánumi* papság bizonyos summa pénzt adott költsön fejebe a' *Cs. Kir.* ármadiának. A' *Szárdiniai* pártos lakosoknak segítségekre egynéhány hajót, és sereget küldöttek a' *Frantziák*. — Az *Olasz Országban* lévő *Fr.* ármadia instántziát küldött a' *Párisi* Directoriumhoz, mellyben azt kívánja, hogy a' jutalomúl ígértetett ezer millió *livers* fizetessék ki annak, a' nemzeti jószágokból bé vett summából.

Páviából Márt. 16-dikán. *Bolió* ősz héros hadi tármesterré, és az *Olasz országi Cs. Kir.* ármadiának fő kormányozójává tétetett; *Gr. Wallis Olivier* sokszori alázatos kérése után a' komandó terhe alól fel szabadítatván a' *Cs. K.* ártilleriának igazgatására *Rétsbe* megy. *B. Wenkheim* és *Türkheim F. M.* Lajtinántok és *B. Pelloute Wattens* Generál Majór változó egésségek miatt nyugodalomra botsátattak; *B. Hüller* Gen. Majór a' felső; *B. Simbschen* Generál az alsó *Rénusi* ármadiához által tétettek; *Melás, Henrici,* és *Sebottendorf F. M.* Lajtinántok, nem külömben *B. Loudon G.* Majór az *Olasz Országi* ármadiához küldettek. *B. Türk*

heim el menetelet az egész Olasz Országi ármádia felettébb sajnálja. *Ferdinánd* Austriai fő, és Toskánai nagy hertzeg illyetén kegyelmes tulajdon kezével irtlevelkét irt nékie: „Kedves F.M. Lajtinantom! A' kegyelmed felsőbb tilztségre való emeltesén felettébb örvendek, jól tudván, hogy ez a' Status eránt mutatott tsalhatatlan érdemeinek meg jutalmaztatása; szivem tellyeségéből kívánom a' kegyelmed meg bomlott egészségének tökéletes helyre állitatását, mellyet mostani nyugodalomba való tétetése után bizonyosan, és rövid idő múlván elis fog érní, 's kívánom is, hogy a' Statusnak további hasznára állandó lehessen. Szerentsés utat kívánok, 's minden tilztelettel vagyok 's a' t. *Ferdinánd*,

Majlandból Márt. 19-dikén. Az Olasz Országi Cs. K. ármadiának új fő kormányozója *Bolió* hadi Tármaster minden alatta lévő hadi seregeknek meg parantsolta, hogy magokat kélzen tartsák a' masirozásra; a' *Thurn* és *Strassoldo* nevet viselő regementek, a' mellyek a' múlt öfzeli utolsó viadalban példa nélkül való vitézségek miatt igen sokat szenvedtek, és sok fel, 's al-tilztjeiket el vesztették; ebben az esztendőben hadi rendbe való szolgálatot nem tehetnek. A' közülök fogságba esteket igen betsüllik 's másoktól meg különböztetik a' Frantziák,

Olasz Országból iratik, hogy az Alpesi ármadiának kormányozója *Schérer* Generális, és *Ritter* hadi commissárius *Nizzában* meg fogatván vasra verettek 's *Párisba* küldettek. Mind a' kető azzal vádoltatik, hogy az el múlt táborozásra, a' nemzeti kintstárnak kárával sok milliókat el fetséllettek, és hogy a' múlt Nov. 23, és 24-dik napjain keresett győzödelmeket tovább nem folytatták. Némellyek azt mondják, hogy nem magok erlizenyekre, hanem a' Fr. ármadiára vesztegették a' nagy költséget. Érezvén t. i. *Scherer* Generális, az assignátáknak betstelenségéből katonákra származott nyomorúságot, az e' miatt okoztatható

törvénytelenégeket az által kívánta el háritani, hogy valamennyifzer új mondúrt kívánt a' katonaság, mind annyifzor bé töltötte kívánságokat, úgyhogy némelly katonának 8 köpönyege, 12 felső ruhája, 30 pár tsizmája, 18 süvege, 30 söt több inge is vólt a' múlt éfztendőben, 's mindeket el adván kenyeret, 's egyéb eleséget szerzett magának, a' melly felettébb való veztegetés természetesen sok költséget és kárt okozhatott a' Fr. republikának. Kéttségkívül *Massena* Generális, a' ki Izületésére nézve *Pedemontanus*, és *Kellermann* Generálist is meg buktatta, árulta el *Scherer* Generálist, ötöt a' *Genuaiak* tzimborás társának, 's a' németek titkos baráttjának nevezvén.

A' Cs. K. ármadiánál már is nagy készületek tapaszaltatnak, 's hihetöképen nem sokára útnak fog indulni, és ez idén is a' *Rivierába*, az az, a' tenzer partján fekvő tartományokba igyekezni le telepedni. — A' Fr. ármadiának készületei és mozdulásai nem kevés szorgalmatosságot okoztak a' *Genuai* republikának, kiváltképen a' miólta *Salicetti* nemzeti képviselő oda jutott, a' ki semmi nyájas társolkodásba nem botsátkozik a' Tanátsal, és minden dolgait nagy titokban tartja. Önön magok a' lakosok is sokkal nagyobb hajlandóságot mutatnak az *Austriakusokhoz* mint a' *Frantziákhoz*, és a' miólta *Scherer* Generális vas bilintsre vettetett, vigasztalhatatlanok, tudván, melly jó baráttjokat vesztették légyen el ő benne.

Genuából iratik Márt. 14-ikén, hogy annak-előtte néhány nappal 8 Fr. batallion támadott fel maga hadi előjárói ellen az eleségnek szüksége miatt, és semmit nem ügyelvén kormányozóinak kérésekre 's intésekre, *Ormedből* Fr. Ország felé indultak, 's néhány tiztjeiket, a' kik őket útjokban erővel akadályoztatni akarták, meg is öldösték. — Egy *Szavonából* jött személy beszéltette, hogy a' *Finalei* környékről 5000 *Frantziák* küldettek *Provinciába*, az ott ki ütött veszedelmes zenebonának zöld fűvében való meg fojtására.

*Génu*a városában igen sok gonofztévő emberek lappanganak, a' kik éjjelenként az úttzákon menő embereket meg támadják, meg fosztják, sőt ottan ottan a' más világra is küldik. A' kormányfzék illendő jutalmat ígért azoknak, a' kik ezen gonofz embereket ki nyilatkoztatják, és már most szüntelen vigyáznak a' szabad seregek őrizetjéi. —

A' *Szárdiniai* újabbi levelek kellemetesebb hangon belzélienek az előbbieknél, az ottan támadott zenebona még olly messzé nem ment, hogy tökéletes revolútiót szülhetne. Sokan vagynak még a' *Szárdusok* közt is olly jó gondolkozású emberek, a' kik törvényes fejedelmeknek tartozó kötelességeikről meg emlékeztvén, irtódnak a' háborúnak rettentő és pusztító következéseitől.

A' *Génu*ban lakó Fr. gazdag kereskedőket azzal fenyegette *Salicetti* nemzeti képviselő, hogyha a' *Rivierában* fekvő és sok nyomorúsággal küszködő Fr. katonaságot segíteni nem fogják, min: emigránsokkal, úgy fog vélek bánni a' *Párisi* kormányfzék.

Frantzia Ország.

A' respublika *Basiledban* lévő első rangú követjének, *Burthelemy* úrnak *Tigurumi* kántonhoz küldött plenipotentiális irását, mellyben azt kívánta, hogy mind az, mind a' több *Helvetus* kántonok további halasztás nélkül esmérjék meg a' Fr. republikának mástól való nem függését és felsőségét, egész tisztelettel fogadta a' *Tigurumi* Tanács, és a' több kántonokhoz küldött levelének párját meg küldötte a' nevezett Fr. követnek.

Az ifjú Tanácsnak *Márt.* 12-kén tartott gyűlésében azt javasolta *Pastoret*, hogy a' régi republikák, nevezetesen a' *Római* respublika példák szerént, a' *Párisban* tartózkodó idegenekre nézve, két *Praetort*, u. m. egy *urbanus* az az, váro-

si, és *peregrinus*, az az, idegen *Praetort* kellene tenni.

Magyar Ország.

Pestről Márt. 25-dikén. Ezen hólnapnak 9-dikén, és 19-kén, úgymint Fels. *Jósef K.* fő herczeg és Magyar Országai helytartó születésének és nevének emlékezetes napjain egy olly tökéletes és gyönyörű tántzos játékot adott az ide való nemzeti szin játtzó társaság, ezen tzim alatt: *Az igazság temploma*, mellyet bámúlva szemlélték a' nézők. A' játék kezdete előtt 2 órával már megtölt emberrel a' játék szin, a' kik nemcsak álmélkodva, hanem tökéletes megelégedéssel szemlélték ezen társaságeak játékát és tántzolását.

Szatthmár Vármegyéből Márt. 14-dikén. Egy S. V. nevű, megyénkben fekvő mező városkában, hirtelen meg betegedvén egy úri ember, hivatja a' helységbéli seb orvost, a' ki is a' betegség állapotját meg vizsgálván, olly forma égetett italokból készült orvosságot rendelt neki, mellyet noha ő maga köppentett fel, még is a' *patience* gyógyult meg tőle.

Ugyan ott a' múlt farsangban el megy egy úri ember a' bálra, hanem feleségét, kit úgy is nem igen kedvellett, oda haza hagyta; és vigságának semmi egyéb hijja nem vólt kedves szeretőjénél egy oláh fátánál. — Egy más ugyan azon bálban vólt nyájás ember tréfát akarván indítani annak a' feleségét maskarába öltözteti, 's a' bálba bé vífzi, mellyet ama szeretőjének lenni véltén egyfzeriben tántzra vitte, véle nyájaskodott, 's végtére meg szóllitván ezen Oláh szókkal: *Tu-jes Katyo?* az az, *te vagy é Kató?* mellyre az alszony így felelvén *Jeusz*, az az, én vagyok; el annyira meg örült, hogy annyi tsókokkal terhelte szeretőjének lenni vélt feleségét, a' meny-nyivel soha annakelőtte ötet nem illette.

Maramaros Vármegyéből Márt. 21-dikén. Az oskolák dolgáról a' mostani nehéz környülállások

között is gondolkozik Fels. Urunk. Néhai d. e. *Mária Terésia* még 1778-dik elztendőben igyekezte a' nemzeti oskolát az Oláh és Oroszok köztfelállítani. Ezen hasznos fel tételnek tökéletesítésére mostan uralkodó Fels. fejedelmünk azt a' kegyelmes rendelést tette, hogy minden templomos helyeken oskolák építessenek, azokba tanítók vitessenek, a' kik életekkel 's köntöseikkel is megkülömböztessék magokat a' köz néptől. Ez Máramarosra nézve olly hasznos rendelés, mellynél hasznossabbat ő Felsége nem tehetett volna.

Egy ifjú nőtelen pap úr *Szigeten* a' bűdös féregnek ki pufztítására tsalhatatlan elzköznek lenni találta a' párnáknak fa mohával való megtöltését, 's az által az előtt igen bűdös férges házát egézfien ki tisztította,

Itten is mindenfelé nagy pufztítást téfszen a' himlő, holott ismét olly kellemetes napok járnak, mint Februáriusban. A' marha drágúlni kezdett, és a' marha hús árra is két krajtzárról háromra hágott. Az életnek az árra, tsak egy állapotban vagyon, méltán lehet a' tavaszi szárazságtól és az azt követhető drágaságtól tartani.

E r d é l y.

Két Tréfa.

1.) Három-Széknék egyikében, u. m. *Sepsiben*, egy *Szent-Györgyi* hajdú, kóldulás végett, egy rabota' szomszéd *Arkos* nevű faluba ki viszen; a' hol a' hajdú annyira meg itasodik, hogy midőn *Arkos*ról ki jöttek volna, kéntelen vólt le fekünni, 's mélyen el alunni. A' rab estve feléig katoná vason az örző hajduját ottan strázsálja, hogy azt valami szerentsétlenség ne találja. Végre, mikor egynéhányzori serkentésére is az hajdú jó eszire nem jöhetne; annak puskáját és kardját magához viszi, és a' hajdút kezénél fogva *Szent-Györgyre* a' tömlőt házhoz kíséri. Ritkán lehet ilyen bűnöst találni, a' ki a' leg jobb alkalmatosságot maga izabadulására ne fordítsa.

2.) Nem messze tőlünk, *Székely Udvarhely* várossában, e' folyó hólnapnak első napján, sokadalom esvén, egy ravaíz allzony megyen valamely kereskedőhöz, kivel addig méreti a' borsot, míg új vászonból készített két esteles zatskója meg telik; mellyet tarisnyájába bé tézzen, és a' borsért pénzt kezd számlálni: de tettet, hogy abból a' bors arra ki nem telik; azért ölzve hajtván, a' tele zatskót a' kereskedő eleibe telzi; kérvén, hogy engedje ott állani, míg innen 's innen pénzt ki pótolja. Ama könnyen meg engedi, 's várja a' borsos allzont estvéig. Akkor haragosan zúgolódván, meg óldja a' zatskót, hogy a' mi benne vagyon, a' több borshoz üresítse; 's tsak el álmélkodik, hogy az ő *borsa* fejez *borsóvá* változott. Így tsalta meg a' gonosz allzony, kettő lévén nála, az egy szabású zatskó. Ezen kárát a' kereskedő, a' mennyiben lehetett, titkolta; népedig itten lett által menetelésben, nevetve ugyan, de nagy szitkozódással ki nyilatkoztatta. Még más-szor is történt egyébűtt ez a' gonosz tréfa.

Köpetzről, Böjtmás' Havának 12. dikén. Szintén ki fogyunk a' télből; mit mondok? talám a' tavaszról: mert történhetik, hogy a' magát valahova el titkolt tél elé jöjjen a' rejtekből, és a' tavasznak helyét el foglalja. Ugyan is, ez a' tél merő tavaszi módon, hó is (igen kevés napokon kívül) hideg nélkül, többnire szép nap fényvel, ámbár azonban nagy sárral is, viseli magát. Az én időmben illyent nem töltöttünk el. Mert Febr. elején bizonyos helyeken szántottak az emberek, és szántások jól esett. Láttam ugyan én Enyedi deák koromban, hogy az ottani mezőn szántott és öfzi búzát vetett *Vásárhelyi* nevű mézfáros; melly vetésének igen jó termése 's nem alábbvaló lett, mint a' meleg öfzön esett vetések: de ezt anakutánna kemény fagyos téli hetek követték, és nagy hó lepte vala bé. Most e' mi tartományunkban mit várjunk, nem tudom. Sok első hulla le ezen hónapnak 4-dikén; a' mi vetéseink pedig, ki-

váltképen az északos helyeken, nem fzeretik a' Mártiusi essöt.

Febr. első napján, szép tavaszí virágok láttat-
tak a' mi erdeink izélein és berkeinkben, miné-
műek: 1.) hó virág avagy fejer kankós (*Galan-
thus nivalis*) 2.) Veres kankós (*Dens caninus*), 3)
Farkas hárs (*Mesereum*), vagy inkább Farkas bors
az ő gonofz mérges és az ember torkát, ha le-
nyeli ugyan égető, izintén megy forma gyümöl-
tséről. 4.) Marti lapú' (*barfara*) virága. 5.) Ka-
lap fű (*Petasites*). E' két utólsónak levelei még a'
földben vagynak; mivel a' virágok mindenkor
előbb izoktak ki nőni, mint a' levelek. Februá-
riusnak közepén láttam virágait a' Tüdő fünek
(*Pulmonuria*), Máj fünek, vagy a' kösség nevezé-
se fzerént, Magyaró alyának (*Hepatica*), és még
többeknek is. Méltó a' télnek illy tavasziképpen
való folyását emlékezetben tartani a' fűvéizeknek,
és természet vizsgálóknak.

Jég sem lön a' lágy tél miatt a' mi folyó vi-
zeinken és tavainkon; melly miatt tsak újságúl ha-
valami kevés tsík halat (*Cobitis fossilis*) kaphat-
tunk. Külömben is az Ölt vize mentében a' tsi-
kós tók a' közelebb múlt két aszályos esztendök-
ben töbnire úgy ki izáradtak, hogy a' hol az
erős paripa is bajoson gázolhatott volna által, már
kalzáló helyé lett. Egyébféle apróbb halak ne-
mei is, a' rákókkal együtt, ki fogytanak Erdély-
nek sok patakjaiból; minthogy azoknak vizei el-
apadtak vólt. A' *Brassai* piatz ez előtt bővölkö-
dött a' szép új halakkal; most allig láthatni ottan:
hanem azon helyett igen nagy bövsége vagy on az
Oláh Országi sertés húsának, mellynek fontja ga-
rason árúttatik.

Elegyes Dolgok.

A' Sz. Domokos szigetébe küldetett Fr. com-
missáriusok már oda érkeztek, és *Levaux* Gene-
ralist tették annak fő kórmányozójává. — —

Malabariába egy *Rabaud* nevű Commissáriust küldött a' *Párisi* Directorium, olly feltétellel, hogy *Tippo-Seibot* fegyver fogásra ingerelje az Anglusok ellen. — *Stoflet* halála előtt sok hamis *Louis*-dorok küldettek néki, mellyek közül mar is sok kereng *Párisban*. — A' *Texel* előtt 12 Anglus hajók ólalkodnak a' *Hollandiai* flottára. — A' *Prusz*-sziai király által kézítettendő új demarcationalis lineák meg tartására a' *Párisi* kormányzék magát le kötelezte. — Azon *Jurai* osztálybéliif ak ellen, a' kik a' táborba való menetelnek el kerülésére magoknak mutató újjaikat el vagdalták, azt végzette a' Directorium, hogy a' társzekerekhez való szolgálatra küldettessenek. — *Soucy* Grófnénak meg engedte a' *Párisba* való vissza menetelt. — Egy *Hette* nevű szemorvos doctor, már 93 vak, és hibás szemű emberen tett próbát, még pedig olly rendkívül való szerentsével, hogy mindenik vissza nyerte szeme látását, az ő mostani lakó helye *Homburgban* vagyon. — A' *Stoflet* halálán felettébb meg búsultak a' *Wendeisták*, úgy annyira, hogy a' kezekbe esett patriotáknak egynek sem kedveznek, hanem mindjárt agyon lövöldözik. Helyetté *Autichamp* fogja ennekutánna a' *Chou*-ánsokat kormányozni. — *Bierry* Generális is, a' mint a' *Bétsi* diarium elő adja, 14 *Chou*-áns vezérek közül 11-et ölt meg, és a' többit is meg sebesítette. — *Itzig Berlini* gazdag zsidó, néhai *II* *Fridrik* királynak finantz ministerje 2 millió talérig bankrotirozott. — *Choiseul* és *Montmorency* hertzegek néhány Fr. emigránsokkal együtt a' *Calaisi* tenger partra a' *Izélveszek* által ki vettetésén, s ottan a' *Frantziák* által el raboltatván, azt a' szentzentziát kapták a' *Párisi* Directoriumtól, hogy deportáltassanak valamellyik *Amériki* szigetbe. *Palaestinában* felettébb nyomorgattatnak az ott lakó *Sz. Ferentz* rendén lévő szerzetesek egy *Gezar* nevű pártos által, a' ki is a' fényes *Porta* ellen gonosz tzimborásaival együtt fel támadt. — Egy *Hutchinson* nevű gazdag *Hybernus* ollyatén rendelést tett testamentomában, hogy 15000 font

sterlingből álló tehetsége fekvő jószágokra adattassék ki, és annak intereséből távolabb lévő atyafiainak 5, a' közelebb lévőknek pedig 10 font sterling adattassék. Ennek az a' következése vala, hogy 16 ezeren jelentették magokat, a' kik atyafiságos jótéteményeiben akartak részesülni. — Öt magokat Generálisoknak ki adott férjfiak és két gyönyörűség leányai bé menvén az úgy nevezett *Palais Royale* vendégfogadóba, ebédjéért 35000, italaikért pedig 25000 liverst fizettek. (úgy detalán assignátákban, másként század részével is bé érték volna). — *D. Price* igen híres Anglus calculista számlálása szerént 1775-dik esztendőben 130 millió font sterlingre, az az, 1170 millió rénes forintra ment az Angliai Status adóssága, mellyért 4 millió font sterling interest kellett esztendőnként fizetni; e' most folyó esztendőben 360 millió font sterlingre, az az, 3240 millió forintra, esztendeig való interese pedig 13 millió font sterlingre megyen. Illyenképen 20 esztendő elforgása alatt az adósság 230 font sterlingel, az interese pedig 9 millió font sterlingel szaporodott. — *Hangard Péter Homburgi* híres seb orvos, a' ki is a' rák seb gyógyítása által nagy nevet szerzett magának Európában, egy öly veszedelmes rák sebet gyógyított egy *Hein* nevű, a' Ménusi Frankfurt-hoz 3 óránira fekvő városkában, mellyet minden seb orvosok gyógyithátatlannak lenni mondtak. — A' múlt Mártiusnak kezdetében egézfelen bé fogott a' *Balaton* tava.

* * *

A' *Magyar Kurirnak* azon érdemes Olvasói, a' kik ezen fél esztendőre való taksáját még eddig meg nem küldötték, általam tett ígéreteknek telyyesítésére emlékeztetnek. A' kik e' folyó hólnapnak végeik fel nem küldik, tovább újság leveleimet nem fogják venni.

D. D. S.